

Advies Werkgroep natuur, groen en omgeving (WNGO) voor: Klankbordgroep Trambaanfietsroute

“Als de glans van de Zuid-Limburgse smaragd verdwijnt,
stopt het genieten ervan en daarbij het economisch gewin”
(Jurgen Mingels, VTN Cadier en Keer)

Kern van het advies:

In alle gevallen waar natuur opgeofferd moet worden voor het aanleggen van de trambaanfietsroute geldt voor de werkgroep: onacceptabel.

De werkgroep adviseert:

- om geen nieuwe fietspaden aan te leggen door natuur- en agrarische gebieden;
- om af te zien van het verharderen van nu onverharde delen van het voorgenomen tracé;
- om er voor te zorgen dat onderzoeksbureau Decisio het rapport Aerts en de alternatieven meeneemt in de MKBA.

Dit advies kwam tot stand na drie bijeenkomsten van deze werkgroep en bestaat uit:

1. een algemeen achtergrondkader;
2. een overzicht van leemten in kennis waar nader onderzoek voor nodig is;
3. een beoordelingstabel die kort en bondig het standpunt en de argumenten van de werkgroep weergeeft. Als bijlage is aan de beoordelingstabel een lijst van stukken toegevoegd die mede hebben bijgedragen tot deze standpuntbepaling.

Algemeen achtergrondkader:

1. Belangrijk in dit project is een goede balans proberen te vinden tussen economische uitgangspunten en natuur. De aanleg van een fietsroute mag niet ten koste gaan van natuur (waarden). Een duurzame fietsroute zou idealiter de natuurwaarden (inclusief de beleving daarvan) moeten versterken in plaats van verstoren. De in te zetten financiële middelen voor de aanleg van de fietsroute zouden zo ook expliciet een financiële impuls voor de natuurwaarden in de directe omgeving moeten vormen;
2. Waarom zouden we kwetsbare natuur op het spel zetten terwijl er goede alternatieven zijn voor de kwetsbare delen van de route.
3. Natuur is vaak het belangrijkste kapitaal dat je als toeristisch gebied kunt hebben. De kracht van de natuur gebruiken en niet misbruiken wat op sommige stukken het geval is;
4. De woonomgeving - mensen die in de omgeving van de route wonen en werken - hebben niet altijd behoefte aan deze fietsroute. De bewoners zijn de “dragere” van de streek;
5. Met de voorgestelde route komt er te veel fietsverkeer op bepaalde stukken van de route samen met huidige gebruikers (wandelaars, mountainbikers, paarden). Dit geeft te veel verplechting en daarmee onrust en onveilige situaties. In onze beoordelingstabel staat bij Zwarte weg: *Verstoring harmonie huidige gebruikers. Deze wijken uit naar andere (natuur)gebieden*. Het gaat n.b. om het uitwijken naar twee Natura 2000 gebieden, het Bemelerberg complex en het Savelsbos complex. Beide met de hoogste Europese beschermingsregel en wetgeving. Dit heeft onvermijdelijk gevolgen voor de natuur en het natuurbehoud (handhaving).
6. Sommige wegen worden agrarisch gebruikt wat soms problematisch kan zijn. De landbouw wordt gehinderd door de toename van het fietsverkeer. Voor agrarisch gebruik is de juiste verharding nodig en moet de weg breed genoeg zijn. Daarnaast moet de route uitwijkmogelijkheid hebben.

7. Voor fauna is rust en stilte van belang in een landschap waar al zo veel verstoring is. Voor de wandelaars, fietsers en andere gebruikers van de veldwegen is rust en stilte uitnodigend en aangenaam. Wanneer gekozen wordt voor kwaliteit in plaats van kwantiteit als het gaat om toerisme en lokale bewoners worden rust en stilte beter gewaarborgd.

Leemten in kennis cq aanvullend onderzoek nodig:

1. bodemkundig cq hydrologisch onderzoek (vooral bij de Vosgrubbe en Lemiers-Vaals);
2. onderzoek naar de natuurwaarden;
3. de werkgroep pleit voor het in kaart brengen van de biodiversiteit van het Trambaanfietsroute-traject door een ecologisch adviesbureau;
4. Onderzoek naar de milieueffecten van het strooibeleid gedurende de winterperiode (vooral op flora en fauna, o.a. wijngaardslak); strooibeleid kan per gemeente verschillen;
5. onderzoek naar het belang van rust en stilte voor fauna in natuurgebieden.

Beoordelingstabel

Aan de Beoordelingstabel ten grondslag liggende literatuur en aangeleverde stukken:

- VTN waarnemingen Vliegend hert;
- Het vliegend hert rond Cadier en Keer, Jan Moonen;
- Het vliegend hert in Limburg actieplan 2006-2010;
- Bermen, Jan Moonen;
- Schrijven Vereniging tot Natuurbehoud aan Stuurgroep Trambaanfietsroute
- Maastricht-Aken d.d. 29 maart 2018;
- VTN waarnemingen vogels Zwarteweg, Achterweg, gedeelte Keunestraat,
- Fommestraat;
- Inventarisatie Achterweg 2018;
- Inventarisatie Zwarteweg 2018;
- Inbreng Burgerinitiatief Vallei Lemiers tracédeel Mamelis-Vaals;
- Rapport NABU, Feldvogelkartierung im Aachener Nordwesten;
- Briefwisseling Vallei Lemiers - Waterschap Limburg.

Beoordelingstabel knelpunten TBFR

Kaartblad 2 : Tracé Maastricht – Cadier en Keer

Knelpunt	Analyse	Oordeel knelpunt	Oplossingsrichting / voorstel aanpassing	Oordeel aanpassing	Opmerkingen
Zwarteweg	<ul style="list-style-type: none"> • ‘Natuurlijke’ halfverharding bestaande uit zwarte sintels. • De huidige halfverharding volstaat voor de huidige gebruikers, ook voor fietsers. • Meer gebruikers betekent een grotere belasting voor de natuur; verstoring van flora en fauna. • Verstoring harmonie huidige gebruikers. Deze wijken uit naar andere (natuur)gebieden. De impact op de natuur is daardoor wellicht te groot. 	*1	Er zijn alternatieven: <ol style="list-style-type: none"> 1. Via de Bemelerweg naar Cadier en Keer. Laatste deel is wel behoorlijk steil. 2. De fietsbrug in Maastricht over de Akersteenweg, en vervolgens via de Pater Kusterweg en de Trichterweg richting Cadier en Keer. 		
Keunestraat - Fommestraat	<ul style="list-style-type: none"> • Er moet een fietspad aangelegd worden door wat nu landbouwgebied is: extra verharding/asfaltering. • De Achterweg is deels een ‘holle weg’ dat nu erg smal is. Er moet veel natuur opgeofferd worden om hier een voldoende breed fietspad aan te leggen. Kleine landschapselementen moeten beschermd worden. 	*1	Er ligt een alternatief naast deze route.		

* 1 Onacceptabel

2 Geen draagvlak, moeilijk oplosbaar

3 Weinig draagvlak, oplosbaar met aanpassingen

4 Voldoende draagvlak

5 Uitstekend, geen bezwaren.

Kaartblad 4 : Tracé Margraten - Euverem

Knelpunt	Analyse	Oordeel knelpunt	Oplossingsrichting / voorstel aanpassing	Oordeel aanpassing	Opmerkingen
<p>Vosgrubbe en verlengde Vosgrubbe: traject vanaf Rijksweg tot viaduct Reijmerstokkerdorpsstraat.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Goudgroene status. • Beginnend eiken-<i>haagbeuken</i>bos. • Vuilstortgrond is niet onderzocht (wellicht asbestresten); 70.000 m3 moet bij eventuele sanering afgegraven en afgevoerd worden. • Foerageergebied van dassen, reeën, wilde zwijnen <i>en vossen</i>. • Verstoring vogelgebied: <i>door de provincie onderzocht en gewaardeerd voor vogelwaarden</i>. • Huidige passage is te smal voor een fietspad; veel bomen zullen gekapt moeten worden voor het fietspad. • Naast ruimte voor fietspad ook werkruimte nodig om het fietspad überhaupt aan te kunnen leggen. Dit betekent nog meer bomen kappen. • <i>Aantasting schrale kalkgraslanden met specifieke flora.</i> • <i>Unieke flora beginnende grubbe: muskuskruid, gulden boterbloem, daslook.</i> • <i>Belangrijk microklimaat insecten (rottend hout).</i> • <i>Veel windval waardoor gevaar voor veiligheid.</i> • <i>Beschermd wijgaardslak.</i> • <i>Aanwezigheid dolines.</i> • <i>Postzegelnatuur.</i> • Modderstromen bij regenval. 	<p>*1</p>	<p>Een fietspad door de (goudgroene) Vosgrubbe is onacceptabel. Hier moet een alternatief traject komen.</p>		<p>Alternatieve routes bv (ter verdere behandeling in de werkgroep route en verkeer):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vanaf Margraten via Termaar richting Reijmerstok en onder het viaduct door. • Door Reijmerstok en dan via Oude Luikerweg.

Knelpunt	Analyse	Oordeel knelpunt	Oplossingsrichting / voorstel aanpassing	Oordeel aanpassing	Opmerkingen
Traject vanaf viaduct Reijmerstokkerdorpsstraat tot Gasthof Euverem.	<ul style="list-style-type: none"> • Veel dassenburchten. • Foerageergebied van reeën, wilde zwijnen <i>en vossen</i>. • Bedreiging stiltebeleving. • Visueel ruimtelijke aspecten. • <i>Postzegel</i> natuur moet beschermd worden. 	*1	Dit deel van het traject is onacceptabel vanwege de natuurwaarden van het gebied. Een alternatieve route zoeken.		Hier moet een alternatief voor gezocht worden. Ter verdere behandeling in de werkgroep route en verkeer.

- * 1 Onacceptabel
2 Geen draagvlak, moeilijk oplosbaar
3 Weinig draagvlak, oplosbaar met aanpassingen
4 Voldoende draagvlak
5 Uitstekend, geen bezwaren.

Kaartblad 8 : Tracé Lemiers - Vaals

Knelpunt	Analyse	Oordeel knelpunt	Oplossingsrichting / voorstel aanpassing	Oordeel aanpassing	Opmerkingen
Oud Lemiers, vanaf de Rijksweg naar Oud Lemiers -het bewoonde deel van het dorp.	<ul style="list-style-type: none"> • De huidige weg door Oud Lemiers is doodlopend. Het doortrekken van deze weg voor de fietsroute betekent een ingrijpende wijziging van het 'ensemble' Oud Lemiers. • Oud Lemiers is een beschermd dorpsgezicht. Wijzigingen zijn niet zomaar mogelijk. • Er zijn nu al veel fietsers en wandelaars op dit traject. • Bewonersaspect: woongenot daalt. • Bewoners verwachten een waardedaling van de huizen als er meer verkeer komt. 	*1	Een alternatieve route zoeken.		Vanaf Nijswiller is de Rijksweg de meest veilige route.
Oud Lemiers, vanaf het bewoonde deel van het dorp naar camping Hoeve de Gastmolen.	<ul style="list-style-type: none"> • De trambaan heeft hier überhaupt niet gelegen. Is er een kaart met de oorspronkelijke route? • Is er rekening gehouden met archeologisch onderzoek en bijkomende kosten wat dit gedeelte betreft? • De fietsroute moet hier voor een deel aangelegd worden om de route door Oud Lemiers te kunnen leiden. Dat nieuwe stuk fietsroute gaat ten koste van het landschap en de natuur. • Er komen beschermde vogelsoorten voor waaronder de ijsvogel. • De route gaat deels door een goudgroene zone (Selzerbeekdal). 	*1	Een alternatieve route zoeken.		De Duitse kant van het Selzerbeekdal wordt beschermd natuurgebied.

- * 1 Onacceptabel
 2 Geen draagvlak, moeilijk oplosbaar
 3 Weinig draagvlak, oplosbaar met aanpassingen
 4 Voldoende draagvlak
 5 Uitstekend, geen bezwaren.